

Jure Čeh

ELEGIJE

TEMNA, TEMNA NOČ IZNIČENJ

*Tiktakanje stenske ure bije v gluho noč
in čudno je, ko se brezčasu meri čas...
in ti, v sobi, na divanu, razpuščenih las,
tiho in sam, objokan, žalujoč...*

*»Za čim!«
sprasujem te...*

*»Ah, gledal sem v zrcalu tuj obraz,
dvoje črnih oči, v njih tuj izraz,
tuj lok obrvi in tuj nasmeh,
tuje, tuje solze v očeh...«*

*Temna, temna noč izničenj...
sprehajaš se, poln sebe, osamljen,
po brezpotjih, tako daleč,
tako sam.*

*Vse, kjer si se srečaval, in vse,
koder si zaznal poteze, podobne tvojim.
Vse, kjer si se počutil domače, in vse,
kjer si lahko za hip pozabil nase in izginil,
prodril v ljubezni z žensko globoko vanjo,
ali se potopil v netelesno dvignjenost med vršaci.
Vse, kar si ljubil, in vse, kar si sovražil,
vse, kar si hotel, in vse, za kar ti ni bilo mar...
prav vse, česar si se dotaknil, ali,
kar se je obregnilo obte... na poti,
vse, pred čim si bežal, in vse,
v kar si se ujel. Vse! Vse!*

Vse je minilo in ostal si
sam sebi tuj in oddaljen.

Vse, kar si imel za nešteto prizorov,
vse se je strnilo v eno sliko, in vse,
čemur si nevede služil, kar si nehote vodil,
je izzrcalilo svoj odsev in tiho odšlo ...
Vse, kjer si pridobil – znanje – in vse,
kamor si ga razdal ..., te je pozabilo, izgnalo
in priznalo za večnega tujca ...

Ah! Temna, temna noč izničenj.

Ja! Vse, v čemer si bil Moški, in vse,
kar te je začutilo kot Moškega ...
Vse, koder si raztresal svoje seme,
kot je oče raztresal zate in očetov oče zanj ...
Vse, kar si prepoznal za Žensko, in vse,
kar je prebudilo Žensko v tebi ...
Vse, kar si ljubil. Vse! Vse!
Vse te je pozabilo!
Vse, česar si se bal (upravičeno ali po lastni krivdi)
in vse, kar si z lahkoto zmagoval ...
Vse, kar si bil, kar si mislil, da si, in vse,
kar si želel biti, želel, da boš ...
Vse, kar si izgovoril, in vse,
kar si vedel, pa si zamočlal ...
Vse, kar ti je bilo dano, in vse,
kar so ti vzeli ... Vse, kar si videl in slišal,
vse, kar si lahko otipal pod svojimi rokami, in vse,
kar si lahko preoblikoval po lastni zamisli ...
Ha! Vse, za kar si mislil, da je Res, in vse,
v kar nisi verjel ...

... kot Eho, neotipljivo.

Vsaka tvoja, še najmanjša sled,
še tako majhna, da sam nisi vedel zanjo ...
Vse! Tako brezbrizno mimo tebe – zase.

Vse je skopnelo ...
vse minilo ...
Ah! Temna, temna noč izničenj!
Nisi bila nedolžen privid,
ki sem ga sanjal včeraj.

Kako resnična, kako neizprosna ...
kako dokončna ...

KAJ SANJAŠ, O, BELA PTICA

Kaj sanjaš,

o, ko poletne trave umirajo pod žgočim soncem
in se predajaš hladnim jezikom gorskih slapov,
da objemajo ...

Kaj sanjaš,

o, ko hodiš dolgo, dolgo pot in misel beži v dalj,
mimo korakov, mimo poti, mimo pozne večerne ure
v nikogaršnji svet ...

Kaj sanjaš,

o, ko sem, zgubljen v prostranem kraljestvu divjih
in zasneženih gora, blodiš in s svojim pogumom
izzivaš pogubo ...

Kaj sanjaš,

o, ko se vračaš, vse bolj utrujen od večnih poti,
sezuješ čevlje, za mizo že ajdovi žganci in vino,
Je to domačnost?

Kaj sanjaš,

o, ko gol ležiš na perzijski preprogi pri kaminu
in te dekle poljublja med nogami z ustnicami
razpočenimi kot breskov cvet ...

In potem, kaj sanjaš,

o, ko ležiš dekletu na nogah, ki ti bere
globokoumne misli starih mojstrov rime ...
ti pa mižiš, molčiš. Že veš?

In kaj sanjaš,

o, ko prijatelje, ki si jih imel rad,
življenje odvede v druge smeri in niste več sproščeni
kot nekoč ...

In kaj sanjaš,

o, ko stojiš ob odprtem grobu matere, rodnice,
in se ti oče zjoče na rami kot mali deček
v bolečini osame ...

Kaj sanjaš,

o, ptica, bela ptica znotraj mene,
ki se venomer dviguješ in dviguješ ...
brez počitka.

O, bela ptica, ooo,

sanjaš morda o tistemu, česar nimaš

ali o tistemu, kar si imela, pa je izgubljeno?

O, zamahi kril,
o, iskanja...
o, neizogiben nemir tega bivanja.

Bivak za Akom,
maj 1990

JE ČAS POTUJOČIH OBLAKOV

Je čas, ko se človek ustavi
in se zagleda v potujoče oblake...

Izprazenjen sebe
se trudim ujeti trenutke dvignjenosti
v gib roke, v izpisano sporočilo, pa ni besed,
ni jih, ki bi opisovale svet modrih ptic...

Štela si korake od Duoma do Saint Anastazije.
Nobena ulica ni bila dovolj dolga, noben trg dovolj širok,
da bi jih ne mogla zapolniti z mehko podrsavajočimi koraki
in ko je mesto poklicalo svoje prebivalce k počitku,
ko so se pogasile svetilke, je ostala le srebrnina,
iskreča se v tvojih očeh. Mesto nama je dopustilo biti sama,
dopustilo, da se je ljubezen razcvétala po tlakovanih trgih.

Se bo tudi ta vrtnica osula in pustila krvavo sled?
Še vsaka sveča je dogorela in nastale rane skrila v temo
kot bi se po obetajočih dvigovanjih sramovala padca.

Koga sem našel v kripti, kjer počiva San Zeno,
sloneti na železni ograji pri grobnici in jokati?
Jokati? Za čim? Zaradi tega, ker morda že jutri ne bo več ust,
niti ne telesa, ki se je usločilo ob tvojih dotikih?
Zaradi preteklosti..., ali zaradi radosti življenja?
Koga sem našel po nevihtah zunaj, na poteh,
osvobojenega bolečin...

Je čas, ko se dogaja tiho minevanje vsega barvitenga,
je čas, ko se dogaja izginevanje tonov v večerni simfoniji,
ko se dogaja..., neopazno in lahko pogrešljivo...
So sveče, narejene s skrbnimi rokami, ki tiho plantijo...,
zaslutiš se lahko v njih nemirnem plamenu.

Se dogaja, da na nočnem nebu zvezda ugasne,
se dogaja, da po vihravem letu metulj umre,
se dogaja...

...a je vzporedni svet, svet modrih ptic.
Svet, nepodrejen času, neotipljivi svet.
Tam se bova srečevala in živela tisto,
kar se tu izobliči in skvari.
Ko te bodo spomini boleli, ko ti bo težko,
zapri oči in poleti z modrimi pticami.
Tam bom.
Tam.

*piazza S. Zeno, Verona
julij 1990*